

lelkesítő etoszt, mely a mai pedagógus nemzedékben is a haladás és kultúra terjesztésének szép szándékát táplálja.

Hanzó Lajos

TANULMÁNYOK A NEVELÉSTUDOMÁNY KÖRÉBŐL. 1960.

A Magyar Tudományos Akadémia Pedagógiai Bizottságának gyűjteménye. Budapest, Akadémiai Kiadó, 673 l.

Az MTA Pedagógiai Bizottsága ebben az évben nem tűzte napirendjére tanulmánykötetnek vagy a kötet egyes tanulmányainak bírálatát. Így a *Magyar Pedagógia* szerkesztőbizottsága, ki óhajtva kerülni annak látszatát, hogy belülről értékel olyan munkát, melynek létrehozásában része van, lemondott a kötet önálló méltatásáról. Felhívja azonban a figyelmet arra, hogy a *Társadalmi Szemle* 1961. októberi számában BAKONYI PÁL (A szocialista pedagógia hazai fejlődésének fontos dokumentuma címen, 97—105. l.), a *Pedagógiai Szemlében* ZIBOLEN ENDRE (1961. 9. szám, 854—860. l.) és a *Köznevelésben* PIRY JÓZSEF (1961. 16—17. sz. 537—539. l.) értékeli a tanulmánykötet anyagát. A kötetben a következő tanulmányok jelentek meg: *A szerkesztők*: Az iskolai nevelés és oktatás tartalmi problémái; SZARKA JÓZSEF: Az erkölcsi nevelés tartalmáról; JUHÁSZ FERENC: Az erkölcsan oktatásának szerepe az erkölcsi tudat formálásában; KISS ÁRPÁD: Tanulás, iskola, tanterv; KELEMEN LÁSZLÓ: A lélektani megismerés hatása a nevelés és az oktatás tartalmára; LÉNÁRD FERENC: A tehetség problémája és a tanterv; SZOBOSZLAY MIKLÓS: A koncentráció, a tananyagkiválasztás- és elrendezés néhány problémája; FALUDI SZILÁRD: Tantervi kutatások a Pedagógiai Tudományos Intézetben; BORI ISTVÁN—GARAMI KÁROLY: A termelés oldaláról támasztott tantervi kívánalmak megállapításának néhány tanulsága; CSER ANDOR: A középiskolai matematika tantervének körvonalai és problémái; SZOKOLSZKY ISTVÁN: A tantervi követelmények és az iskolai osztályozás; SZÉKELY ENDRÉNÉ: A középiskolával kapcsolatos néhány külföldi elgondolás és egyes hazai reformtörekvések; TIHANYI FERENC: Az oktatás és nevelés tartalmának újabb alakulása a Szovjetunió iskoláiban; FARAGÓ LÁSZLÓ: A természettudományos oktatás, a munkára nevelés és a népművelés a világ néhány országában; GERÉB GYÖRGY: Középiskolás tanulók megterhelésének és pihenésének vizsgálata; HERMANN ALICE:

Az iskoláskor előtti nevelés tartalma; JANKOVICHNÉ DALMAI MÁRIA: A nevelés és az oktatás tartalmának alakulása értelmi fogyatékos gyermekeknél; BORS VILMOS: A nevelés és az oktatás tartalmának alakulása hallási fogyatékos gyermekeknél.

A kötet szerkesztői: KISS ÁRPÁD, NAGY SÁNDOR SZARKA JÓZSEF és SZOKOLSZKY ISTVÁN.

MARTIN JURČO:

POZNANIE A JEHO OSOBITOSTI U DIEŤAŤA

Slovenské pedagogické nakladateľstvo v Bratislave, 1960. 218. l. (A megismerés és sajátosságai a gyermeknél)

A szocialista nevelés feladata a gyerekek és az ifjú nemzedék mindenoldalú fejlesztése, alapos felkészítése az önálló életre, a munkában és egyéb társadalmi tevékenységben való részvételre. A mindenoldalú fejlődésnek és az életre való felkészítésnek alapvető része az értelmi nevelés, a megismerési és gondolkozási készségek fejlesztése.

Ez a munka a megismerési folyamat néhány alapvető problémáját világítja meg egyrészt általános szempontból, másrészt abból a szempontból, ahogy az a tanulóknál végbemegy. Így értékes következtetésekhez jut az iskolai pedagógiai tevékenység számára, bár nem tekintí és nem is tekintheti feladatának, hogy az oktató nevelő munkát kidolgozott gyakorlati tanácsokkal és utasításokkal segítse.

Az emberi megismerés igen összetett jelenség. Ezért sok tudomány vizsgálódásának tárgya. Ezek a megismerést különböző oldalakról elemzik. Így pl. történelmi-társadalmi szempontból, az idegtevékenység fiziológiájának oldaláról, a logikai összefüggések szempontjából, valamint lélektani és pedagógiai szempontból stb.

A megismerés problémája a marxista filozófiának is egyik lényeges kérdése. Helyes megoldása nemcsak az egységes tudományos világnézet szempontjából nagy jelentőségű: nagy fontosságú az emberek gyakorlati tevékenysége számára is. Az egyének a szocialista társadalomban a többé-kevésbé általános (az általános műveltség körébe tartozó) és a speciális szakmai ismeretek tekintélyes mennyiségét kell elsajátítani. Ezért a nevelés, és különösen az iskolai tanítás, azt a követelményt támasztja, hogy rendszeresen, céltudatosan és hatásosan fejlesszen a tanulók ismereteit.